

4. Jacob, Th. J., Sheri L. (1997). "Parent—Child Interaction Among Depressed Fathers and Mothers Impact on Child Functioning," *Journal of Family Psychology*, 11, 4, 391-409.
5. Amato, P. R., & Fowler, F. (2002). Parenting practices, child adjustment, and family diversity. *Journal of Marriage and the family*, 64, 703-716.
6. Leckman, J. F. & Herman, A. E. (2002) Maternal behavior and developmental psychopathology. *Biological Psychiatry*, 51, 27 -43.
7. Veneziano, R. A. (2003). The importance of paternal warmth. *Cross-Cultural Research*, 37, 265-281.

ATITUDINI EDUCATIVE SI ROLUL LOR ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII EMOȚIONAL VULNERABILE

Vladimir Sterpu

Catedra Psihiatrie, Narcologie și Psihologie Medicală
USMF „Nicolae Testemițanu”

Summary

Parenting and its role in the development of emotional vulnerable personality

In this article the role of parenting in development of emotional vulnerable personality is studied. 21 patients with diagnosis of affective disturbances (chapters F.30-F.39 from ICD-10) were included in experimental group and 20 persons who never had psychiatric disturbances were included in control group. The correlation between parental rejection perceived in the childhood and development of emotional vulnerable personality was estimated, using comparison of Mini-Mult clinical scales and scores of PARQ questionnaire. The role of hostile/aggressive parenting as important factor in the development of the emotional vulnerable personality is estimated.

Rezumat

În articol este analizat rolul atitudinii educative în dezvoltarea personalității emoțional vulnerabile. A fost studiat lotul de 21 pacienți care conform clasificării ICD – 10 au cifrul F.30 - F.39 și comparat cu grupul control din 20 de persoane care nu au suferit de tulburări psihice. Estimarea corelației între respingerea părintească percepută în copilărie și dezvoltarea personalității emoțional vulnerabile sa efectuat prin comparare scalelor clinice chestionarului Mini-Mult și scalelor chestionarului PARQ. Rolul stilului ostil/agresiv în educație este apreciat ca un factor semnificativ în dezvoltarea personalității emoțional vulnerabile.

Actualitatea

Fundalul bolii psihice ca și al normalului este personalitatea. Familia este grupul cel mai important dintre toate grupurile sociale deoarece ea influențează și modelează persoana umană. Unii merg chiar mai departe și susțin ca acțiunea ei asupra persoanei e atât de mare, încât ea egalează acțiunea celor alte grupuri sociale. Aceasta este cu deosebire cazul cercetărilor care vin dinspre psihanaliza, psihologia sociala și sociologie susținând ca familia este: adevăratul laborator de formare a persoanei. Transformarea individului in persoana, adică in „individ cu statut social” este întâi de toate opera familiei. Sunt doua cauze care explica aceasta influența a familiei asupra persoanei: una este legata de faptul ca acțiunea familiei se exercita mai de timpuriu, iar a doua, de acela ca multă vreme familia e calea prin care se canalizează oricare alta acțiune de socializare, ea fiind identica cu întreaga lume sociala a copilului.

E in afara de orice îndoiala ca educația unui copil, judecând după toata experiența pedagogica de veacuri, precum si după rezultatele obținute de nesfârșitul șir al cercetărilor experimentale și statistice, de laborator, nu se poate obține nici numai prin pedeapsă, nici numai prin recompensă, ci prin o justa combinatie a lor. Aceasta combinatie variază de la individ la individ, după cum natura sa este mai recalcitrantă sau nu, si după împrejurări, dependente de

situația socială și economică a familiei și bunăstarea sufletească a părinților; uneori balanța e păstrată, alteori nu, pedeapsa sau recompensa trăgând mai greu în câmp. Să luăm cazul când balanța e în favoarea metodelor corective de pedeapsă. E cazul părinților rai la inimă de la natura sau înrăiți de pe urma împrejurărilor prea vitrege în care au trăit. La fel e cazul părinților mult prea moralști, preocupați într-o măsură excesivă de desăvârșire morală a odraslelor lor. În toate acestea cazurile copiilor sunt pedepsiți și adeseori în modul cel mai brutal pentru cele mai mici transgresiuni ale codului familial și social. Uneori această pedeapsă le e aplicată chiar din senin pentru simplul fapt că părinții au un necaz care nu privește cu nimic copiii; în alte cazuri pedeapsa e aplicată deoarece părinților, li se pare că progresul copiilor merge prea încet, iar alteori fiindcă soții sunt certați sau eventual bărbatul a suferit o admonestare sau pedeapsa la slujba.

Teoria acceptării- respingerii părintești (TARP) sa testat mai mult de 45 de ani în sute de studii ce confirmau ipoteza relației pozitive între ostilitatea, răcoarea, indiferența și respingerea părintească dintr-o parte și desadaptare psihologică din altă parte (Rohner, 2004).

Impactul respingerii părintești în diferite manifestări patologice se studiază destul de larg prin diferite grupe de populații pretutindeni. Studiile recente arată conexiunea respingerea părintească percepută în copilărie cu depresie la adulți (Oliver & Whiffen, 2003), adaptarea psihologică joasă și la tineret urbani (Turner, Sarason, & Sarason, 2001), și cel rural (Veneziano, 2000), depresia postpartum (Crockenberg & Leerkes, 2003), adaptarea școlară (Dopkins & Neitzel, 2003), abuz de substanțe psihoactive de adulți (Dunn, et. al., 2002) și adolescenți (Barnow, Schuckit, Lucht, John, & Freyberger, 2002), depresia unipolară (Rohner & Britner, 2002), reacție la stres în vârsta adultă (Luecken, Apelhans, Kraft & Brown, 2006), anxietate la copii (Wood, McLeod, Sigman, Hwang, & Chu, 2003) și adolescenți (Yazdkhasti & Harizuka, 2006; Hale, Engels, & Meeus, 2006), conflicte între generații (Stimson, Tyler, & Hoyt, 2005), agresiunea a adolescenților (Akse, Hale III, Engels, Raaijmakers, & Meeus, 2004), teamă de a comunica (Kelly, et al, 2002).

Scopul studiului

Determinarea consecințelor paternurilor de atitudine parentală la formarea personalității disarmonice cu tulburări afective

Materiale și metode

Au fost studiate 2 grupuri – grupa experimentală - 21 de respondenți, și grupul control - 20 de respondenți. Grupul experimental alcătuit din 21 de pacienți cuprinși în studiu au fost diagnosticați conform clasificării ICD – 10 și înglobează toate formele ce intră în cifrul F.30 - F.39. Studiul sa efectuat în incinta Catedrei Psihiatrie, Narcologie și Psihologie Medicală și a IMSP SCP al RM și implică pacienții spitalizați.

Grupul control a fost alcătuit din persoane care nu au suferit de tulburări psihice.

În realizarea acestui studiu era folosită metoda chestionarelor.

Chestionarul **PARQ** (parental acceptance-rejection questionnaire) - un chestionar folosit pentru evaluarea acceptării și respingerii parentale: reflectă perceperea atitudinii părintelui (mamei sau persoanei ce a avut grijă în copilărie) la vârstă ce corespunde vârstei aproximativ de 8 ani a respondentului - așa cum este ea percepută de respondent. Acest inventar are 6 scale de evaluare:

1. Warmth/Affection Scale - scala apreciază caldura/atașarea și pasiunea percepută în copilărie
2. Hostility/Aggression Scale – evaluează ostilitate părintească și agresivitate față de copil în mod fizic și/sau verbal
3. Indifference/Neglect Scale – demonstrează indiferență și neglijență părintească
4. Rejection/Undifferentiated Scale – prin ea se evaluează comportamentul antipatic și ignorant a părinților respingători față de copiii săi.
5. PARQ Control Scale – evaluează nivelul controlului parintesc asupra acțiunilor a copiilor
6. Total PARQ Score – poate fi folosit pentru compararea paternurilor educaționale a diferitor grupe etnice, culturale și naționale în studii cross-culturale și internaționale

Chestionarul s-a îndeplinit de respondenții din grupul experimental la momentul plecării din staționar.

Chestionarul Mini-Mult (forma scurtă a Inventarului multifazic de personalitate Minesotta (MMPI)) – este folosit pentru estimarea personalității pacientului.

Inventar multifazic de personalitate MINESOTTA (MMPI) cuprinde, în forma clasică și originală 550 de afirmații. Subiectul trebuie să citească și să le categorisească în trei clase: adevărat, fals, nu știu. Acest inventar are 9 scale clinice de evaluare: hipocondrie, depresie, isterie, deviație psihosomatică, masculinitate-feminitate, paranoia, psihastenie, schizofrenie, mânie, în plus, chestionarul MMPI mai adaugă încă trei scale, care apreciază: atitudinea față de test, atitudinea față de sine și introversiunea socială. La moment mai mult de 10 forme prescurtate al MMPI sunt folosite de diferiți investigători (Dean, 1972; Faschingbauer, 1974; Ferguson, 1946; Grant, 1946; Holzberg & Alessi, 1949; Hugo, 1970/1971; Jorgenson, 1958; Kincannon, 1968; MacDonald, 1952; McLachlan, 1974; Olson, 1954; Overall & Gomez-Mont, 1974; Spera & Robertson, 1974; Srole, Langner, Michael, Opler, & Rennie, 1962). Cele mai des folosite trei forme sunt Mini-Mult a lui Kincannon J.C, MMPI abreviat a lui Faschingbauer (FAM) și MMPI—168.

Mini-Mult a fost inventată de psihologă finlandeză Kincannon J.C. în 1968, și se folosea mai mulți ani chiar și în fosta Uniunea Sovietică în traducerea și adaptarea lui Berezin F.P. și Miroșnikov M.P. conține 71 iteme, care se grupează în 3 scali de validare și 8 scali clinice, care apreciază caracteristicile personalității respondentului. Scale clinice sunt cele a ipohondriei, depresiei, isteriei, psihopatiei, paranoiei, psihasteniei, schizoidiei, hipomaniei

Rezultatele

Datele obținute au fost analizate, folosind sistemul statistic analitic “SPSS 11.5 pentru Winows”. Corelația între scalele clinice chestionarului Mini-Mult și scalele chestionarului PARQ a fost estimată după metoda lui Spearman. Datele analizei sunt ilustrate în Tabelele 1 și 2.

Tabelul 1. Corelație între scalele chestionarului **Mini-Mult** și scările chestionarului **PARQ** (după Spearman)

Scalele clinice chestionarului Mini-Mult	PARQ Warmth/Affection Scale	PARQ Hostility/Aggression Scale	PARQ Indifference/Neglect Scale	PARQ Rejection/Undifferentiated Scale	PARQ Control Scale	Total PARQ Scale
scale of Hypochondria	-.132	.575(*)	.361	.099	.252	.369
scale of Depression	-.063	.746(**)	.609(**)	.249	.139	.611(**)
scale of Hysteria in	-.039	.538(*)	.210	.121	.362	.405
scale of Psychopathy	.148	.667(**)	.083	.410	.241	.513(*)
scale of Paranoia	-.153	.547(*)	.359	.072	.192	.316
scale of Psychasthenia	.017	.506(*)	.107	.219	.388	.398
scale of Schizoidity	.057	.580(*)	.318	.205	.066	.444(*)
scale of Hypomania	-.008	.149	.249	.069	.052	.266

* - $p < 0,005$

** - $p < 0,001$

Tabelul 2. Corelație între scalele chestionarului **Mini-Mult** și scala ostilității/agresivității chestionarului **PARQ** la grupuri experimental și control (după Spearman)

Scalele clinice chestionarului Mini-Mult	Scala Hostility/Aggression chestionarului PARQ	
	Grupul experimental	Grupul control
scale of Hypochondria	.575(*)	-.029
scale of Depression	<u>.746(**)</u>	.146
scale of Hysteria	.538(*)	-.026
scale of Psychopathy	.667(**)	.684(**)
scale of Paranoia	.547(*)	.090
scale of Psychasthenia	.506(*)	.083
scale of Schizoidity	.580(*)	.326
scale of Hypomania	.149	-.230

* - $p < 0,005$

** - $p < 0,001$

Discuție

Nivelul înalt al scalilor clinice ale chestionarului Mini-Mult reprezintă prezența devierilor patologice a personalității respondenților. Corelația între scalele chestionarului Mini-Mult și scalele chestionarului PARQ este evidentă. Din **tabelul 1** vedem că cea mai evidentă corelație între scalele depresiei și psihopatiei ale chestionarului Mini-Mult pe de o parte, și scalele ostilitate/agresivitate și indiferență ale chestionarului PARQ pe de altă. Este semnificativ că nivelul înalt de corelația între scalele ostilitate/agresivitate și indiferență ale chestionarului PARQ este prezent practic cu toate, în afară de hipomanie, scalele clinice ale chestionarului Mini-Mult. Putem spune că respondenții care își percepeau pe sine respinși de părinți în copilărie și tratați în mod agresiv au schimbări evidente patologice a personalității. Dar schimbarea de nivel depresiv a personalității are corelație la nivel de **0.746** cu scalele ostilitate/agresivitate și indiferență, ce coincid cu aspectele teoretice ale Teoriei acceptării-respingerii părintești ale lui Ronald P. Rohner și ilustrează un rol deosebit de important al modului de educație pentru apariția vulnerabilității emoționale a persoanei adulte.

Tabelul 2 arată că respondenții din grupul control, care au fost educați în stil ostil/agresiv arată nivel de corelație înaltă (**0.684**) cu schimbări psihopatice a personalității, ce de fapt înseamnă o sociopatie, dificultate de a se adapta cu succes în societate, problemele legate cu încălcarea regulilor și legilor.

Concluzii

Studiul se află la etapa inițială și pentru concluzii precise, sigur este nevoie de marire a numărului de participanți. Dar și la momentul actual se poate de concluzionat următoarele:

1. Nivelul înalt de ostilitate/agresivitate percepută în copilărie corelează direct cu schimbări psihopatologice a personalității.
2. Nivelul înalt de ostilitate/agresivitate percepută în copilărie corelează cu schimbări psihopatice a personalității ce se evidențiază în ambele grupe, și cei tratați de depresie, și grupul de control, care este alcătuit din persoane care nu au suferit de tulburări psihice
3. Cea mai evidentă corelație este între schimbarea de nivel depresiv a personalității și stilul ostil/agresiv în educație, ce arată rolul deosebit al atitudinii educative în dezvoltarea personalității emoțional vulnerabile.

Bibliografie

1. Rohner, R. P., & Khaleque, A. (Eds.) (2005). Handbook for the Study of Parental Acceptance and Rejection (4th ed.). Storrs, CT: Rohner Research Publications.
2. Kincannon JCL. "Prediction of the standard MA scale scores from 71 items". *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 1968;32:319-25.
3. Gayton WF, Bishop JS, Citrin MM, Basset JE. An investigation of the Mini-Mult validity scales. *Journal of Personality Assessment*. 1975;89:511-3.
4. Percell L, Delk J. "Relative usefulness of three forms of Mini-Mult with college students". *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 1973;40:487.
5. Jacob, Th. J., Sheri L. (1997). "Parent—Child Interaction Among Depressed Fathers and Mothers Impact on Child Functioning," *Journal of Family Psychology*, 11, 4, 391-409.
6. Amato, P. R., & Fowler, F. (2002). Parenting practices, child adjustment, and family diversity. *Journal of Marriage and the family*, 64, 703-716.
7. Leckman, J. F. & Herman, A. E. (2002) Maternal behavior and developmental psychopathology. *Biological Psychiatry*, 51, 27 -43.
8. Veneziano, R. A. (2003). The importance of paternal warmth. *Cross-Cultural Research*, 37, 265-281.